

вміти якісно, переконливо та доступно доносити до дітей інформацію, вдало супроводжувати її наочністю, розвивати пізнавальні можливості, а також просто любити дітей та отримувати задоволення від спілкування з ними.

Зауважимо, що процес виховання будь-якої особистісно-професійної якості педагога починається з формування найпростіших елементів відповідної діяльності та поведінки, які надалі ускладнюються, переплітаються і, поєднуючись між собою, визначають розвиток та зміцнення цієї якості.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що всебічний розвиток особистості педагога в сучасних умовах передбачає формування загальнолюдських норм життєдіяльності, моральних цінностей добра, краси, істини, свободи, совісті, поваги й любові. Він втілює професійне прагнення постійно працювати над собою, спрямовувати власну педагогічну діяльність на підвищення інтелектуального рівня нації, формування нової генерації свідомих, активних і відповідальних громадян України.

Джерела

1. Зимняя И.А. Педагогическая психология / И.А. Зимняя. – М.: Изд. корпорация «Логос», 2000. – 384 с.
2. Вознюк О.В. Професійно важливі якості сучасного вчителя як творчої особистості // Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во Рута, 2016. – 400 с. – С. 67-97.
3. Формування особистості вчителя в сучасних умовах / В. Андрущенко, І. Табачек // Політ. менеджмент. – 2005. – № 1. – С. 58-69.

Коробчук Людмила Іванівна
Кандидат педагогічних наук, доцент
Луцький національний технічний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В СТУДЕНТІВ ЕКОЛОГІВ

В статті розкрита необхідність формування екологічного виховання в майбутніх екологів через застосування педагогічних підходів та методів навчання. Досліджено рівень екологічного виховання у студентів ВШ. Зроблено висновки стосовно динаміки зросту екологічного виховання в процесі розвитку. Ключові слова: екологічне виховання, екологічна свідомість, студенти екологи, екологічна відповідальність, екологічна освіта.

Актуальність. Зазначивши «екологічне виховання» одним із основних складових загальної культури людини, відмічаємо, що її формування нині залишається актуальним завданням для будь-яких видів професійних спрямувань. А особливо для майбутніх екологів вищих технічних навчальних закладів.

Студенти, котрі навчаються за фахом екологія повинні визнавати, що складовими їх професійної компетентності являються показники з високим рівнем: екологічної свідомості, екологічного виховання, екологічних знань, екологічної відповідальності.

Фахівець із базою технічних знань та навичок має вміти грамотно спрогнозувати результати особистої діяльності та рішень в часі чи просторі. Відповідно, підвищення якості екологічної освіти повинне бути актуальним на протязі тривалого періоду розвитку людства [1].

Огляд джерел. Проблеми екологічної освіти та виховання присвятили свої роботи вітчизняні та зарубіжні дослідники, зокрема: Л. Лук'янова, Л. Білик, І. Мітрясова, Н. Дежнікова, Л. Белялова, Г. Ярчук, В. Кукушкін, В. Вернадський, Н. Демешкант, Н. Єфименко, Л. Печко, А. Захлебний, А. Шульженко, Л. Моторна, І. Зверев, В. Петрук, С. Сапожников, Н. Пустовіт; Л. Мантатова, О. Пруцакова; С. Совгіра, І. Суравегіна, В. Сухомлинський, Л. Титаренко, Н. Негруца Г. Тарасенко, О. Федоренко, Д. Теплов, Г. Пустовіт та інші.

Мета дослідження – за допомогою психолого-педагогічного підходу визначити рівень екологічного виховання студентів екологів.

Основний текст. Екологічне виховання – комплекс прийомів та заходів, спрямованих на: поповнення знань та умінь з екології; регулярне інформування про екологічні проблеми; доведення до відома про правильне поводження при виникненні надзвичайної ситуації; прививання любові до навколишнього природного середовища; ознайомлення з вітчизняними та зарубіжними підходами до розв'язання актуальних екологічних проблем.

Підготовка високоякісного фахівця з будь-якої спеціалізації, на сьогодні, не можлива без екологічних знань. Найбільш необхідна в світі технічно-інженерна освіта, реалізує соціальне замовлення суспільства – готує професійного, конкурентоспроможного комунікативного, компетентного та ініціативного фахівця, з високим рівнем екологічного виховання. Сукупність певних здібностей суб'єкта діяльності формують професійно-поведінковий базис, котрий направляє на розв'язання низки екологічних питань та проблем, різних за характером та обсягом [2].

До головних завдань, які варто підключити до компетентності науково-педагогічної сфери, котра навчає майбутніх екологів, відносять створення відповідних умов та інноваційно-технологічної основи навчально-виховного процесу, котрий забезпечував би систему безперервної підготовки еколога технічного профілю з наповненням його фахової структури необхідними компонентами.

Окрім того, не варто забувати про значення вірно підібраних технологій та заходів для навчально-пізнавального процесу, котрі можуть чинити вплив на психіку та свідомість студента.

Нинішня молодь за період здобування професійної освіти у вищій школі не має достатнього рівня природоохоронної свідомості. Саме тому, екологічне виховання повинно бути враховане в системі навчально-виховного процесу.

Засадою ековиховання майбутніх фахівців рахується екологічно зорієнтована педагогіка, котра вміщує в собі відповідні принципи екологізації навчання та виховання, екологію внутрішнього світу особистості, екологію соціального середовища, природовідповідності.

Для оцінювання й аналізування професійної готовності студентів екологів індивідуальним шляхом, ми застосовували констатувальний експеримент. В якому за основу брали визначення стану вихідного показника вияву оперативності студентів до розуміння значення екологозберігаючої діяльності в майбутньому а також визначення чинників, котрі чинять вплив на формування й розвиток професійно вагомої властивості як такої.

Загалом наша експериментальна робота проводилась на основі Луцького національного технічного університету. Типовість вибірки складала 19 студентів першого курсу. Всього респондентів налічувалось в кількості 82-х студентів.

Огляд респондентів на кшталт визначення ступеня сформованості екологічного виховання проводилось і спочатку навчально-виховного процесу (вихідний стан), і по його закінченню.

Огляд наслідків дослідження передбачав застосування нами методик С. Дерябо, І. Лаптева, В. Ясвіна та інших [3]. Із цією метою розроблено шкалу рівнів кожного з трьох виокремлених компонентів екологічного виховання: низький (пасивно-споживацький) рівень, середній (активно-зберігаючий), високий (творчо-відновлювальний) рівень.

Моніторинг складових екологічного виховання охоплює застосування опитувальників, тестів, завдань, направлених на вивчення показника сформованості інтелектуального, ціннісного, мотиваційного та діяльнісного компонентів.

Дослідження проходило в декілька етапів. Підсумки констатувального експерименту схематично зображені та подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні екологічного виховання студентів екологів (%)

Критерії	Рівні								
	низький			середній			високий		
	1 к. бак.	4 к. бак.	1к. маг.	1 к. бак.	4 к. бак.	1к. маг.	1 к. бак.	4 к. бак.	1к. маг.
Інтелектуальний	57,9	21,6	–	36,8	64,9	15,4	5,3	13,5	84,6
Ціннісний	78,9	40,5	–	15,8	32,4	26,9	5,3	27,0	73,1
Мотиваційний	68,4	35,1	–	15,8	45,9	23,1	10,5	18,9	76,9
Діяльнісний	89,5	27,0	–	5,3	48,6	11,5	5,3	24,3	88,5

Виходячи із таблиці 1 ми бачимо які рівні припадають на ті чи інші критерії: інтелектуальний – максимальні показники: на високому рівні для студентів магістрів першого року навчання (84,6 %), на середньому рівні студенти бакалаври четвертого курсу (64,9 %), на низькому – студенти екологи першого курсу (57,9 %); мінімальні показники: на високому рівні в студентів екологів першого курсу (5,3 %). Ціннісний – максимальні показники: на високому рівні для студентів магістрів першого року навчання (73,1 %), на низькому – студенти екологи першого курсу (78,9 %), студенти бакалаври четвертого курсу (40,5 %); мінімальні показники: на високому рівні в студентів екологів першого курсу (5,3 %). Мотиваційний – максимальні показники: на високому рівні для студентів магістрів першого року навчання (76,9 %), на середньому рівні студенти бакалаври четвертого курсу (45,9 %), на низькому – студенти екологи першого курсу (68,4 %); мінімальні показники: на високому рівні в студентів екологів першого курсу (10,5 %). Діяльнісний – максимальні показники: на високому рівні для студентів магістрів першого року навчання (88,5 %), на низькому – студенти екологи першого курсу (89,5 %); мінімальні показники: на високому та середньому рівнях у студентів екологів першого курсу (5,3 % в обох випадках).

Окрім того, видно, що низького рівня інтелектуального, ціннісного, мотиваційного, діяльнісного компонентів у студентів магістрів першого року навчання не прослідковувалось взагалі. Що, в свою чергу, вказує на достатню підготовку студентів до майбутньої професії.

Як бачимо, спостерігається яскраво виражена динаміка зросту екологічного виховання від першого курсу бакалаврів до магістрів (першого року навчання).

Висновки. Перевага низького показника екологічного виховання в студентів першого курсу й частково бакалаврів четвертого курсу й середнього – в магістрів та частково бакалаврів четвертого курсу технічного університету посприяли розробленню та мотивуванню технології створення особистісного новоутворення, котре вивчається в умовах вищої технічної школи, що основана на аксіологічних аспектах. Коротше кажучи, низький рівень екологічних знань, недостатнє обґрунтування та практична направленість на виконання еколого-творчих компетенцій у суспільстві довели обов'язковість розроблення й планомірність використання системи екологопсихо-педагогічних впливів, котрі б задовольнили потрібний показник професійної підготовки майбутніх екологів у Луцькому національному технічному університеті.

Джерела

1. Бібліотека ВНЗ в системі екологічної інформації та культури. URL: http://library.tup.km.ua/about_library/naukova_robota/2008/pan_bib.html
2. Герасимчук О. Л. Екологічне виховання в контексті сучасної парадигми сталого розвитку. *Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 22-23 травня 2014 р.). / За ред. О. А. Дубасенюк, В. А. Ковальчук. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 401-406.
3. Дерябо С. Д., Ясвин В. А. Экологическая педагогика и психология. Ростов н/Д : Феникс, 1996. 480 с.

Данілова Дар'я Едуардівна
Сумський державний університет

Науковий керівник: Ніколаєнко Сергій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент
Сумський державний університет

ЦІННІСНО-МОТИВАЦІЙНА СФЕРА ПРЕДСТАВНИКІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена вивченню особливостей ціннісно-мотиваційної сфери представників студентського самоврядування та важливості самопізнання ними даної сфери. Представники студентського самоврядування мають певні особливості у цінностях та мотивах в порівнянні зі студентами, які не належать до студентського самоврядування. У статті наведено обґрунтування необхідності навчання самопізнанню власної ціннісно-мотиваційної сфери як представників студентського самоврядування, так і студентів закладу вищої освіти, з метою покращення їх навчально-професійної діяльності. Ключові слова: ціннісно-мотиваційна сфера, представники студентського самоврядування, самопізнання.

Актуальність дослідження. Останнім часом серед психологічних рекомендацій набирають популярності ті, які обіцяють моментальні ефекти. Так, у соціальних мережах, де частіше за все перебувають студенти, постійно рекламуються різні курси, тренінги, заходи, на яких обіцяють навчити керувати своїми емоціями, досягати успіху, більше заробляти, бути «такими як...». І не так часто можна зустріти інформацію про дійсно науково обґрунтовані та апробовані психологічні заходи.

Дуже часто у студентстві вбачають «рушійну силу», адже саме зі студентства починалися деякі революції. Але що якщо подивитися на соціальну групу студентів глибше? Якщо спробувати стати на місце тих студентів, які входять до органів студентського самоврядування та проаналізувати їх відчуття, почуття, стани тощо? Так, на перших курсах активний студент з тих чи інших причин вступає до органів студентського самоврядування, а далі яким би він не був, його починають викладачі, адміністрація та інші студенти вже дещо інакше сприймати. Не просто як студента, який прийшов на заняття, прослухав певну інформацію, склав іспити і пішов за своїми справами. Ні, до нього інші очікування, «бо він же активіст».

А. Базиленко у своїй роботі наводить наступні особливості характеру, які притаманні учасникам студентського самоврядування: самостійність у прийнятті рішень, прояви ініціативи, вміння чи ініціативи планувати і реалізовувати в інтересах колективу із залученням людських ресурсів, здатність до аналізу своєї роботи, підбиття підсумків зробленого і прийняття відповідних рішень, які сприяють самовихованню і розвитку особистісних якостей, формуванню активної життєвої позиції [1, с. 195]. І дійсно, можна припустити, що студенти, які стали частиною органів студентського самоврядування мають такі характеристики, але, на нашу думку, це поверхневі речі. Адже враховуючи особливості даного вікового періоду, який ми розглянемо далі, у студента, який на першому курсі вступив до органів студентського самоврядування, може щось змінитися на другому або третьому курсі, і він почне вагатися «йти чи ні з органів студентського самоврядування». Чому це будуть вагання, а не зважене рішення? Ми вважаємо, що окрім особливостей вікового періоду, які відіграють тут важливу роль, додається ще й соціальний статус - «активіст», у якому його звикли бачити. Таким чином, на нашу думку, постає необхідність у психологічній